

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) และการสัมภาษณ์รับฟังความคิดเห็น รายละเอียดดังนี้

3.1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

การดำเนินการวิจัยโดยการวิจัยเอกสาร เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) ประกอบด้วย ตั๋วบทกฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบและคำสั่ง ข้อบังคับของกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานราชการต่างๆ รวมถึงคำพิพากษาต่างๆ และจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ประกอบด้วย ตำรากฎหมาย รายงานการวิจัย ตำรา บทความในวารสาร เอกสารการสัมมนา และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตในรูปแบบของเว็บไซต์ เอกสารที่เกี่ยวข้องนี้มีทั้งเอกสารไทยและต่างประเทศ ซึ่งส่วนหนึ่งของการวิจัยเอกสารนี้จะปรากฏอยู่ในบทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมและเป็นข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดประชุมกลุ่มย่อย

3.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนทั้งสิ้น 10 ท่าน โดยพิจารณาถึงการได้ข้อมูลที่ครอบคลุมประเด็นสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูประบบการจัดเก็บข้อมูลและจำแนกประเภทอาชญากรรมการเงินเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายอาญาและเพื่อประโยชน์ในระบบงานยุติธรรมในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมการเงิน โดยจะดำเนินการสัมภาษณ์

เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงและส่งแบบสัมภาษณ์ล่วงหน้า เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จะใช้ในการวิเคราะห์ ร่วมกับวิธีการวิจัยวิธีอื่น รายละเอียดดังนี้

3.2.1 ประชากรสัมภาษณ์

ประชากรสัมภาษณ์กำหนดให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายกับอาชญากรรมการเงิน จำนวน 10 คน โดยมีหลักเกณฑ์ในการเลือกประชากรสัมภาษณ์ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และนักวิชาการ

3.2.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วยคำถามดังนี้

- 1) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับรูปแบบ ลักษณะความผิดและแนวโน้มความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมการเงินของประเทศไทยในปัจจุบัน
- 2) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมการเงินในระบบงานยุติธรรมของไทย
- 3) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการจำแนกประเภทอาชญากรรม โดยเฉพาะการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับอาชญากรรมการเงินของไทย
- 4) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายกับความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมการเงิน

5) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับหลักเกณฑ์ของมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ หรือ INTERNATIONAL CLASSIFICATION OF CRIME FOR STATISTICAL PURPOSES 2015

6) ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจำแนกประเภทอาชญากรรมการเงินกับการพัฒนากระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยอย่างไร

7) ท่านมีข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิรูประบบการจัดเก็บข้อมูลและการจำแนกประเภทอาชญากรรมการเงินโดยยึดหลักการจำแนกตามมาตรฐานสากล INTERNATIONAL CLASSIFICATION OF CRIME FOR STATISTICAL PURPOSES สำหรับประเทศไทยอย่างไร

3.3 การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

ดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อระดมความเห็นในประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บข้อมูลและการจำแนกประเภทอาชญากรรมการเงินของประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อยจำนวน 2 ครั้งดังนี้

ครั้งที่ 1 พื้นที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันพุธที่ 28 ตุลาคม 2563 เวลา 09.00 – 12.00 น. ณ ห้องไอวี 2 ชั้น 2 อาคารทีเค 3 โรงแรม ทีเค พาเลซ แอนด์ คอนเวนชัน ถนนแจ้งวัฒนะ มีผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อยจำนวน 27 คน

ครั้งที่ 2 พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันอังคารที่ 17 พฤศจิกายน 2563 เวลา 09.00 - 12.00 น. ณ ห้องสุเทพ 1 โรงแรมแคนทารี ฮิลล์ เชียงใหม่ มีผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อยจำนวน 21 คน

3.3.1 กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ในการบังคับใช้กฎหมายคือเป็นบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมการเงิน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มและมีประชากรดังนี้

1) กลุ่มหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย ได้แก่ ผู้แทนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร สำนักงานศาลยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กรมบังคับคดี

2) กลุ่มหน่วยงานด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ผู้แทนจากธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3) กลุ่มภาคเอกชนและภาคประชาชน ได้แก่ ผู้แทนจากสมาคมธนาคารไทย สภาทนายความ สมาคมขายตรงไทย สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สภาองค์กรของผู้บริโภค นักวิชาการและตัวแทนภาคประชาชน

3.3.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ประเด็นคำถามในการประชุมกลุ่มย่อยมีดังนี้

- 1) รูปแบบ ลักษณะความผิดและแนวโน้มอาชญากรรมการเงินในปัจจุบัน
- 2) การจำแนกประเภทอาชญากรรมการเงินของประเทศไทย
- 3) การจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมการเงินในระบบงานยุติธรรมของไทย
- 4) ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมในระบบงานยุติธรรมของไทย
- 5) ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายกับความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมการเงิน
- 6) ประโยชน์การจัดเก็บข้อมูลและการจำแนกประเภทอาชญากรรมการเงินต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย
- 7) แนวทางการปฏิรูประบบการจัดเก็บข้อมูลและการจำแนกประเภทอาชญากรรมการเงินของประเทศไทย

3.4 การจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็น

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing) เพื่อนำเสนอผลการศึกษาของโครงการวิจัยและรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสีย วันอังคารที่ 7 ธันวาคม 2564 เวลา 09.30 – 12.00 น. โดยมีผู้ลงทะเบียนเข้าร่วมประชุมจำนวน 107 คน เพื่อนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาพิจารณาประกอบเพื่อแก้ไขปรับปรุงรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บข้อมูลอาชญากรรมและหน่วยงานในการกำหนดนโยบายการป้องกันและปราบปรามการอาชญากรรมการเงิน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการวิจัยเอกสารและจากข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมกลุ่มย่อย มาจัดทำเป็นข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิรูประบบการจัดเก็บข้อมูลและการจำแนกประเภทอาชญากรรมการเงินเพื่อกำหนดนโยบายอาญาและความยุติธรรมของประเทศไทย โดยยึดหลักการจำแนกตามมาตรฐานสากลระหว่างประเทศ และนำความเห็นและข้อสังเกตที่ได้รับจากการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Hearing) มาปรับปรุงรายงานวิจัยและข้อเสนอแนะที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้